

78
BỘ KHOA HỌC, CÔNG NGHỆ VÀ MÔI TRƯỜNG
TRUNG TÂM THÔNG TIN TƯ LIỆU KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ QUỐC GIA

025.5

Tx-T

1998

TRẦN MẠNH TUẤN

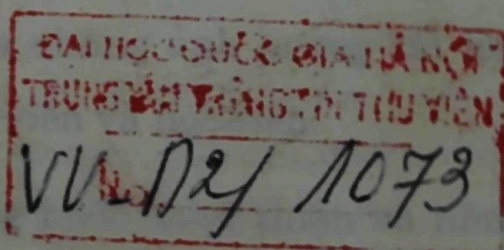
LỜI GIỚI THIỆU

Đào tạo và bồi dưỡng nghiệp vụ thông tin, thư viện
là hoạt động thường xuyên của Trung tâm Thông tin Tư
liệu Khoa học và Công nghệ Quốc gia. Hội đồng
đạo tạo thông tin khoa học và công nghệ quốc gia
được phát triển một bước cả về lượng lẫn về chất. Các
lớp đào tạo bồi dưỡng nghiệp vụ thông tin, thư viện
khắp ba miền của đất nước cho đến nay đã được tổ chức trên
của Hệ thống Thông tin khoa học và công nghệ quốc gia
và đã thu được những kết quả đáng khích lệ. Tuy nhiên
cho đến nay, phần lớn các học viên vẫn chưa có giáo
trình. Điều đó đã gây ra sự thiếu hụt về tài liệu
về dạy và học của giáo viên và học viên.
Vì vậy, chúng tôi đã biên soạn cuốn sách này.
Chất lượng đào tạo bồi dưỡng nghiệp vụ cho cán bộ của

SẢN PHẨM VÀ DỊCH VỤ THÔNG TIN, THƯ VIỆN

GIÁO TRÌNH

(LƯU HÀNH NỘI BỘ)

HÀ NỘI - 1998

MỤC LỤC

	<i>Trang</i>
LỜI GIỚI THIỆU	1
LỜI NÓI ĐẦU	3
CHƯƠNG I. NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG	9
1.1. Sơ lược lịch sử và hiện trạng	9
1.2. Các khái niệm	20
1.2.1. Sản phẩm thông tin, thư viện	20
1.2.2. Dịch vụ thông tin, thư viện	24
<i>Câu hỏi và bài tập chương I</i>	30
CHƯƠNG II. SẢN PHẨM THÔNG TIN, THƯ VIỆN	37
2.1. Các hệ thống tra cứu thủ công	37
2.1.1. Hệ thống mục lục	37
2.1.2. Hệ thống phiếu tra cứu dữ kiện	44
2.2. Thư mục	49
2.2.1. Khái niệm. Phân nhóm	49
2.2.2. Cấu trúc thư mục	53
2.2.3. Quy trình biên soạn	55
2.2.4. Việc sử dụng và triển vọng phát triển thư mục	56
2.3. TẠP CHÍ TÓM TẮT	58
2.3.1. Khái niệm, chức năng	58

2.3.2. Các tính chất	59
2.3.3. Biên soạn tạp chí tóm tắt	60
2.3.4. Việc sử dụng và triển vọng phát triển của tạp chí tóm tắt	61
2.4. Chỉ dẫn trích dẫn khoa học	62
2.4.1. Khái niệm	62
2.4.2. Ý nghĩa, tính chất	63
2.4.3. Cấu tạo của chỉ dẫn trích dẫn khoa học	64
2.4.4. Nguyên tắc biên soạn	68
2.4.5. Việc sử dụng và triển vọng phát triển của chỉ dẫn trích dẫn khoa học	70
2.5. Danh mục	72
2.5.1. Khái niệm	72
2.5.2. Cấu tạo của danh mục	73
2.5.3. Quy trình biên soạn danh mục	74
2.6. Tổng luận	78
2.6.1. Khái niệm	78
2.6.2. Phân loại	79
2.6.3. Cấu trúc của bài tổng luận	80
2.7. Cơ sở dữ liệu	82
2.7.1. Khái niệm. Phân nhóm	82

2.7.2. Các tính chất	86
2.7.3. Quy trình xây dựng cơ sở dữ liệu	89
2.7.4. Giới thiệu sơ lược hypertext, multi-media và các dạng sản phẩm mới	91
2.7.5. Cơ sở dữ liệu News-một nguồn thông tin đặc biệt trên mạng	96
2.7.6. Việc sử dụng và triển vọng phát triển của CSDL	97
2.8. Một số sản phẩm khác trên mạng	99
2.8.1. Bản tin điện tử	99
2.8.2. Trang chủ	101
2.9. Đánh giá sản phẩm thông tin, thư viện	105
2.9.1. Các tiêu chí cơ bản phản ánh chất lượng sản phẩm	105
2.9.2. Thông tin đánh giá từ người dùng tin	105
2.10. Đa dạng hóa các sản phẩm thông tin, thư viện	107
Câu hỏi và bài tập chương II	109
CHƯƠNG III. CÁC DỊCH VỤ THÔNG TIN, THƯ VIỆN	111
3.1. Cung cấp tài liệu	111
3.1.1. Cho mượn tài liệu	111
3.1.2. Dịch tài liệu	116

3.1.3. Khai thác tài liệu vi dạng và nghe nhìn	123
3.2. Các dịch vụ phổ biến thông tin hiện tại	125
3.2.1. Một số khái niệm	125
3.2.2. Phổ biến thông tin chọn lọc	128
3.2.3. Hệ thống phổ biến thông tin chọn lọc tự động hóa	137
3.3. Giới thiệu chung về tìm tin	140
3.3.1. Một số khái niệm	140
3.3.2. Phân nhóm các kiểu tìm tin	141
3.3.3. Các nguyên lý cơ bản của việc tìm tin	145
3.4. Giới thiệu một số kiểu tìm tin	152
3.4.1. Tìm tin truyền thống	152
3.4.2. Tìm tin tự động hóa	155
3.4.3. Các chế độ tìm tin trên mạng	164
3.5. Các dịch vụ trao đổi thông tin	170
3.5.1. Hội nghị, hội thảo, seminar	170
3.5.2. Triển lãm, hội chợ	173
3.5.3. Thư điện tử	175
3.5.4. Một số dịch vụ trên mạng khác	181
3.6. Dịch vụ tư vấn	185
3.6.1. Giới thiệu chung	185

3.6.2. Tính chất, các phương pháp triển khai	186
3.6.3. Vai trò và một số loại dịch vụ tư vấn tiêu biểu	190
3.7. Tổ chức thực hiện dịch vụ	192
3.7.1. Xác định mục đích dịch vụ và đối tượng sử dụng	197
3.7.2. Lựa chọn dịch vụ	198
3.7.3. Xác định trang thiết bị/nguồn thông tin được sử dụng	200
3.7.4. Xác định các chi phí thực hiện dịch vụ	201
3.7.5. Triển khai dịch vụ	202
3.8. Đánh giá dịch vụ thông tin, thư viện	203
3.8.1. Các yếu tố cơ bản để đánh giá dịch vụ	204
3.8.2. Các tiêu chuẩn để đánh giá dịch vụ	205
3.9. Đa dạng hóa dịch vụ thông tin, thư viện	206
3.9.1. Các phương hướng đa dạng hóa dịch vụ	206
3.9.2. Một số biện pháp đa dạng hóa dịch vụ thông tin, thư viện	207
Câu hỏi và bài tập chương III	208
CHƯƠNG IV. CÁC YẾU TỐ TÁC ĐỘNG TỚI SỰ PHÁT TRIỂN SẢN PHẨM VÀ DỊCH VỤ THÔNG TIN, THƯ VIỆN	209
4.1. Các yếu tố của môi trường kinh tế-xã hội	209

4.1.1. Nhu cầu về các sản phẩm và dịch vụ thông tin, thư viện	209
4.1.2. Vấn đề sở hữu thông tin của xã hội	214
4.1.3. Chính sách thông tin quốc gia	217
4.2. Các yếu tố của cơ quan thông tin, thư viện	221
4.2.1. Đối tượng xử lý thông tin	221
4.2.2. Người dùng tin	223
4.2.3. Công nghệ thông tin	227
4.3. Mối quan hệ giữa sản phẩm và dịch vụ thông tin, thư viện	233
4.4. Một số nội dung của marketing sản phẩm và dịch vụ thông tin, thư viện	238
4.4.1. Khái niệm chung	238
4.4.2. Nội dung của marketing sản phẩm dịch vụ thông tin, thư viện	240
4.4.3. Một số chú ý	248
Câu hỏi và bài tập chương IV	255
Thư mục tài liệu tham khảo chính	256
PHỤ LỤC Giới thiệu một số cơ quan/nguồn thông tin lớn ở trong và ngoài nước	259